

Yashoda Girls' Arts & Commerce College, Nagpur

Project in Home-Economics

Session: 2018-2019

**Name of the Project: Project on Family Resource
Management**

Number of Students Enrolled: 11

Name of Co-ordinator : Prof. Rekha Meshram

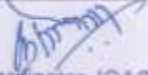
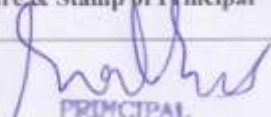
Yashoda Girls' Arts & Commerce College

Affiliated to Rashtrasant Tukadoji Maharaj Nagpur University, Nagpur
NAAC Accreditation B++ with 2. 82 CGPA

Sneh Nagar, Wardha Road, Nagpur. 440015

Brief Report of Activity

Academic Year- 2018-2019

Name of the Project	Project on Family Resource Management	
Academic Year of Course	2018-2019	
Organizing Department/ Committee	Department of Home Economics	
Number of students Completing the course	11 Students	
Brief Report	<p>The Project on Family Resource Management was undertaken by the department of Home Economics in which total 11 students participated. The students completed the project work and learnt a lot through the project regarding Family Resource Management.</p> 	
Number of Beneficiaries:	Students: 11	
Criterion No: I	Metric No: 1.3.2	
Signature of Course Co-ordinator	Signature and Stamp of IQAC Co-ordinator	Signature & Stamp of Principal
	 Co-ordinator, IQAC Yashoda Girls' Arts & Commerce College, Nagpur	 PRINCIPAL Yashoda Girls Arts & Commerce College, Sneh Nagar, Nagpur-15

Purushottam Khaparde Health & Education Society's

Accredited
B++
by NAAC

Yashoda Girls' Arts & Commerce College, Nagpur

• Recognized by Government of Maharashtra • Affiliated to RTM Nagpur University, Nagpur
SNEH NAGAR, WARDHA ROAD, NAGPUR - 440 015. (M.S.) INDIA

• Tel. : 0712-2290637 • Fax No. : 0712- 2290368 • Website : www.yashodagirlscollege.edu.in • Email : ygc.ngp@rediffmail.com

YGC No./

	Project in Home-Economics	Date
--	---------------------------	------

Title of the Project: Pr	Project on Family Resource Management	
	Department of Home-Economics	

Number of students completing the project : 11
Session 2018-2019

Sr. No.	Name of the students enrollment in project
1	ARTI NARENDRA KALE
2	ANKITA SHEKHAR KANOJIYA
3	ARCHANA SUDAM DHURVE
4	BHAGWATI DHURSING NETAM
5	BHAVANA WASUDEV NIMJE
6	DEEPALI MANOJ BAWRIYA
7	HEMLATA KUSHOBA MESHAM
8	KOMAL SUDHAKAR BHAGAT
9	KIRAN KACHARU GAIKWAD
10	KALYANI NARESH LOKHANDE
11	MAYURI MANOJ BAWARIYA

Signature of Project Co-ordinator

Prof. Rekha Meshram

Signature of the Principal

PRINCIPAL
Yashoda Girls' Arts & Commerce College
Sneh Nagar, Nagpur-14

Co-ordinator, IQAC
Yashoda Girls' Arts &
Commerce College, Nagpur

Certificate

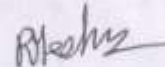
Certified that the Practicals written in this practical notebook is satisfactorily performed by

Master/Miss Archang S. Dhurve

Class B.A Sem Ist Roll. No. _____

During the Academic session 2018/19

Date _____

Asst. Professor
HOD of Home Eco.
Teacher in Charge
Yashoda Girls Arts & Com.
College, Nagpur-15

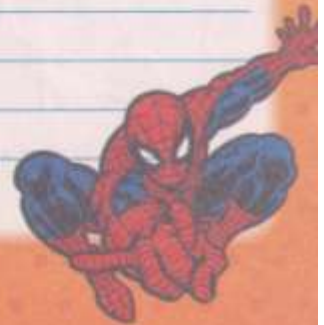
Seal of School / College _____

Sig. of H.O.D. / Principal
PRINCIPAL
Yashoda Girls Arts & Commerce College
Sneh Nagar, Nagpur-15

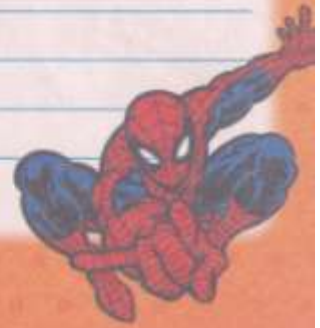
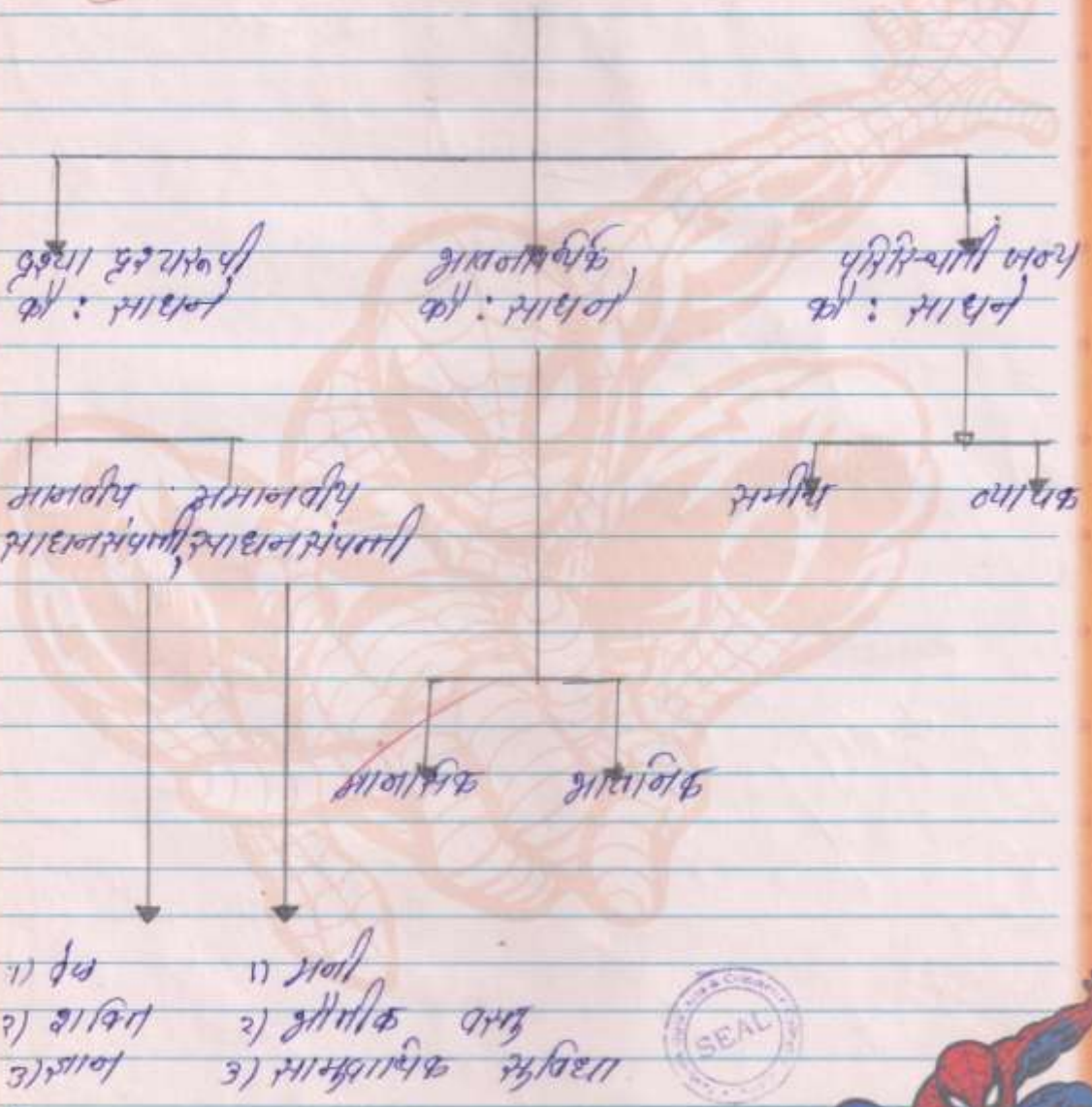
कौटुंबिक आधनांची व्याख्या

आधनांचा अर्थ पूर्णपणे समजून घेण्याच्या दृष्टीने पुढील व्याख्या उपयुक्त ठरतील. **वॅल्स** शब्दात पुढील शब्दकोषाप्रमाणे आधनांचा अर्थ पुढीलप्रमाणे आहे. एखाद्या अर्थ असून त्याची रक्षित करणे म्हणजेच आधनांचा अर्थ असून त्याच्यात अपातीच्या प्रेरणांना आधन असे म्हणतात. एखाद्या अर्थ आधनांच्या (विविध उपयोगांची कायना) याने परंपरेत एखादा आधनांचा समान रक्षित वाढीचे विचाराने घेतल्याने आधन नावाने विचारसारणीव्हासत आधने ही केवळ समान त्यांची निर्माणही करता येते. आधनांची उपयोगिता व त्याचे महत्त्व यांचा दिकेन त्या पुढील व्याख्या आधनांचे रूपल करता येईल त्यांच्या शब्दात अधनि वेगवेगळ्या भागांच्या पुनर्गठनेत आधनांचे ही सुलभता असणारे महत्त्वपूर्ण धर्क कौटुंबिक आधनांच्या आधनांचे असणारे व त्या पुढे आधनांचा समजात साधन होत असत म्हणू शक्य आहे आधनांचा समजात साधन होत असत म्हणू शक्य आहे आधनांचा धर्क असलेले म्हणू शक्य आहे.

*** साधन संपत्तीचे वर्गीकरण ***

- 4) रुपी
- 5) कुशापा
- 6) चापम
- 7) प्रपगी

मानवीय साधन संपत्ती

मानवमूल्य असणाऱ्या व त्याच्याशी संबंधित असणाऱ्या साधनांना मानवीय साधन असे म्हणतात ही साधन असा : जवळ असूनही ती प्रत्यक्षपणे दिसत नसण्याचे यामुळे दुर्घटने काय जात व अर्थसाधारणपणे त्याचा जास्तीत जास्त उपयोग केला जात नाही साधनांमध्ये तेथे असली रुपी किंवा भाव अथवा कुशापा आणि प्रपगी यांचा समावेश होतो.

५) वेळ - काही लोकांच्या मते वेळ हे भौतिक साधन आहे तर काही लोक या साधनास मानवीय साधन म्हणतात साधनाच्या मानवीय साधन म्हणजेच योग्य आहे कारण दिसाचे चोवीस तास सगळ्या क्रिया सारखे असले तरी प्रत्येक व्यक्तीचा काम करण्यासाठी शिळणास वेळ हा वेगवेगळा असू शकतो यारी अनेक कारणे असू शकतात असे - व्यक्तीचा

व्यवसाय निधी आवड योग्यता इत्यादी
यावरिती वेवेगळे मानवीय साधन असून
संबंधाने योग्य ठरते

वेळचा सदुपयोग करणे व कमीत
कमी वेळाने आपले काम करणे या बाबींवर
आपल्या मुलांना अधिक लक्ष पुरविले जाणे व
तसे करणे मात महत्त्वाचे आहे. कारण आजकाल
प्रत्येकाच्या इतकी वेगवेगळ्या प्रकारची कामे असतात
की वेवेगळे समाप्तीकरण आवश्यक ठरते विशेषतः
वेळ उपयुक्त असल्याने त्यावर लक्ष द्यावे, त्यात
कारण दोघांचा वेळ आपल्याला पुन्हा मिळणे शक्य
नसते.

२) शक्ती

कोणत्याही प्रकारचे काम करण्याकरिता आपल्याला
शक्ती आवश्यक असते व काम करीत असताना
या शक्तीचा फायदा होणे असतो. शक्ती ही दोन
प्रकारची असते शारीरिक शक्ती ही आपल्याला
प्रत्येकपणे पिकू शकते जसे हाताचे काम केव्यानंतर
येवारा वरून आपल्याला जाणवू शकते व
त्यावर विविध कामेकरिता पागणाच्या शक्तीतून
आपल्याला कायना येते उदा. हाताचे कविकार
हातविना पागणास शक्ती व एक लफाव आहे
हातविना पागणाच्या शक्तीतून मारु
कोणत्याही काम करण्या करिता जरी
शारीरिक शक्ती आवश्यक आहे.

मस्य मानसिक शक्ति देखीत आरुपक
 आहे. प्रसादे काम सात करीत राहिल्यास मानसिक
 शक्ती येता व त्यामुळे कामाची गती कमी होत
 असते. तसे कामात वेग करायला किंवा कमी वेग
 विजागी घेऊन कामाची गती चांगली राहत
 काही पांखांना तिला काम करण्याची आवड
 असते. उदा. लागकाम गर कमी कामाचा कंटाळा
 असतो परंतु कपडे धुणे कडवी पुसणे इ. त्यावेळी
 आपण आपल्या आवडीचे काम करता त्यावेळी
 मानसिक शक्तीमुळे आपल्याला शारीरिक शक्तीची
 कमी लागते. वेदिकीय धर्मातही ही निरनिराची
 कामे करावी लागतात ती सर्व धर्मातूनही वेगवेग
 वेग पाडव्याकरिता वेगवेगळे धर्मस्थापन झाले
 आहे.

3) कधी किंवा आवड

मस्य आपण कोणतेही काम करीत करू शकता कधी
 ही व्यक्तीस शिब्त असते परंतु एक गोष्ट रती
 की कधीत कापेल कार्य रावकर होत मस्य त्याचा
 प्रसंगी आरुपक चांगला असतो कधीमुळे कार्यरत
 गतीची येत कुंडवागीय वेगवेगळ्या हाटकांना वेगवेगळ्या
 विषयात कधी असते त्यामुळे वेगवेगळ्या क्षेत्रात
 प्रत्ये कुंडवागी निरनिराची कार्ये असतात हेच
 घरी खाद्यपदार्थ करायला कमी प्रसंग
 आरुपक पदार्थ रावात करता येतात

प्रसाधना व्यवस्था अर्थात् कामात् किंवा
 विवरणमात्र कर्तव्य असावा तर त्या व्यवस्थातून ते काम
 अथवा कामांपेक्षा अधिक चांगले आणी सोपे होईल
 म्हणून आपणी साधन वाढवण्याकरिता आपणी त्या
 स्थितीत कर्तव्य वाढवणी म्हणजे काम अधिक चांगले आणी
 आंगवारे होईल

4) साठ्याणा

कर्मिण्ये साठ्याणा वाढत प्रत्येक विविध गोष्टीत
 कर्तव्य आसल्याने व्यवस्था तय ती प्रत्येक साठ्याणा करत त्यामुळे
 त्या कामातील साठ्याणा वाढत. पण प्रसाधना कामात साठ्याणा
 असणी मरिती त्यात कर्तव्य असणे नसावे म्हणून प्रसाधना
 नाही उणे. म्हणजे प्रसाधना व्यवस्था अर्थात् कामात कर्तव्य
 असणी तर असाकामात साठ्याणा वाढू शकत पण
 असाकामात साठ्याणा असणी म्हणजे त्यात कर्तव्य
 असणे नसावे

5) कुशापणा

कुशापणा म्हणजे प्रसाधने काम कोशातल्याने
 करणे ही वेगळी प्रत्येकाच्या असते असे नाही तर ती
 जाणवल्याने असते तसेच काही वेळात ती अजिबात वेगवेगळी
 करता येते कुशापणा ही व्यवस्था बौद्धिक यत्नातून
 वा मिट्या समतुल्यतावर व आभिरुचीवर अवलंबून
 असते उदा. आपल्या घरात अचानक पाहणे आल्याने
 कमी वेळात प्रसाधना नावीत्येद्वारे प्रत्येक यत्न
 करणे कुशापण वृत्तिगोप्य असाय होत. विवरणमात्र
 असाकामातील कुशापणा आपल्यातल्या त्या वृत्तिने

केपीव्या कामावरून आढळून येते.

6) प्रवृत्ती

बरेचदा सृष्टी व योग्यता असूनही केवळ प्रवृत्ती या साधनाच्या अनुपस्थितीमुळे आपण काही कार्य करू शकत नाही. उत्तरे - प्रवादाचा व्यवसाय त्यांच्या असाकाम यो असून सारी मिष्टी कंदाळा करवयाची प्रवृत्ती असल्यास असाकाम तेवढेच पुढे होणार नाही. किंवा होणारच नाही म्हणूनच महत्त्वस्थापना प्रवृत्तीस महत्त्वपूर्ण भाषा म्हणायला लागते. आरे वरील कार्य प्रवृत्तीमुळे होताना प्रवादी व्यवसायी काम करवयाच्या प्रवृत्तीस असारी सारी अनेक श्रेया मिष्टी समाप्ता मिष्टी शक्य आपल्या प्रवृत्ती प्रमाणे त्या विशेष कामाकरिता आपण सातत्याने प्रयत्न करतो उदा प्रवादाचा व्यवसायी महत्त्वभावतीकरिता विभिन्न प्रकारच्या कापासक तसू प्रकृत करवयाची प्रवृत्ती आपली गर शकता विकपणे मिष्टी शराम अनेक प्रकारचे असाकाम असाकाम पुढे रचना सांडणीचा पदवारी उदास लोकांपेक्षा वेगळ्या प्रवृत्तीस परंतु प्रवादाचा कुडवागीस लोकांची प्रवृत्ती अशी नसली गर त्यांच्या शराम वैशिष्ट्यपूर्ण शसू काहीच शिरोवार नाही

3) ज्ञान

प्रत्येक व्यवसायिका ज्ञानाचा शिवागण
 साधता. हे ज्ञान दोन प्रकारचे असते एक अनुभवातून
 आलेले ज्ञान व दुसरे व्यवस्थापनात वापरलेला उपयोगी
 असतो अनुभवातून मिळविलेले ज्ञान व्यवसायात साहाय्य
 करत उपलब्धताचे फायदे मिळवणे अत्यंत असमान
 त्यामुळे त्यांच्या ज्ञानात अजून पडत विविध प्रकारचा
 अनुभवातून ज्ञान वाढत व हे ज्ञान वेगवेगळी कार्ये
 करण्यात मदत करत उपलब्धता आहे. परंतु आपल्यातून
 अनुभवातून, वास्तविकता साक्षात्कारातून आलेली असली
 तर त्यातून धरत वेगवेगळे किंवा वेगवेगळे धरत
 वेगवेगळे आपण या विषयात मदत करू शकतो परंतु
 आपल्यातून आलेली असून करतून करतून या वास्तविकता
 माझेही असली तर ती करतून करतून या असली
 परंतु इत्यादींच्या वास्तविकता आपल्या ज्ञानाच्या उपयोगातून
 करतून शकता आताही साधनांचे स्वतःच वेगवेगळे
 व सामाजिक असू शकता.

वैयक्तिक

ही साधने प्रत्येक व्यक्तीची प्रेरणा
 असतात जसे ज्ञान कोणत्याच वेळी इत्यादी
 म्हणूनच त्यांना वास्तविकता साधने म्हणूनच
 ठरते

आत्मिक

ही साधने प्रकाश आधिक
 व्यक्तीशी संबंधित असतात व ह्यांची निर्मिती
 मानवीय साधनांपासून होत ह्यांना आपाप्या
 जीवन म्हणून संबोधता येते कारण त्यापासून
 अविद्वत्पणा येता येत उपा वी किंवा अधिक
 व्यक्तींच्या सहसासात निर्मिती होवारी येते.
 प्रकाशाची विनासाची व निरवची आत्मा ह्यांचा
 उपयोगाने कोणतीही अवघड समस्या सोडविणे
 आपाप्याचा साधन शक्य होत म्हणजेच ही महापूर्व
 साधने आहेत या किंवाणी आणखी एक महत्त्वाचा
 मुद्दा आहे आहे की प्रत्येकाची प्रकाश आधिक
 व्यक्तींच्या सहसंबंधाने योग्य मानवी संबंधाची
 निर्मिती होईलच असे वारं उपा पर प्रवर्तन
 समुदाय अविश्वास इतके ह्या आत्मा निर्मिती साधना
 पर व्यक्तींच्या किंवा कोटिक उपादिले वाठणे
 शक्य होणार

अमानवीय आधुनिक संयंत्र

ही आधुनिक अमानवीय आधुनिक संयंत्र स्वल्पतः
प्राप्त वेगाने ल्याम्बुके ल्याम्बुके महत्त्व ल्याम्बुके
ल्याम्बुके निरन्तराची अमानवीय आधुनिक
आधुनिक सुलभताची इत्यादी इत्यादी प्रकाराने
अमानवीय वेगाने.

1) वेग

याचा वेगाने आधुनिक अमानवीय अमानवीय
प्रत्येक सुलभताचे अमानवीय वेगाने ल्याम्बुके
अमानवीय वेगाने अमानवीय वेगाने ल्याम्बुके
आधुनिक अमानवीय वेगाने ल्याम्बुके
अमानवीय वेगाने ल्याम्बुके अमानवीय वेगाने
अमानवीय वेगाने ल्याम्बुके अमानवीय वेगाने
अमानवीय वेगाने ल्याम्बुके अमानवीय वेगाने
अमानवीय वेगाने ल्याम्बुके अमानवीय वेगाने
अमानवीय वेगाने ल्याम्बुके अमानवीय वेगाने

अमानवीय वेगाने ल्याम्बुके अमानवीय वेगाने
अमानवीय वेगाने ल्याम्बुके अमानवीय वेगाने
अमानवीय वेगाने ल्याम्बुके अमानवीय वेगाने
अमानवीय वेगाने ल्याम्बुके अमानवीय वेगाने
अमानवीय वेगाने ल्याम्बुके अमानवीय वेगाने

Page No.:

Date.:

(2) औषधिक वस्तु

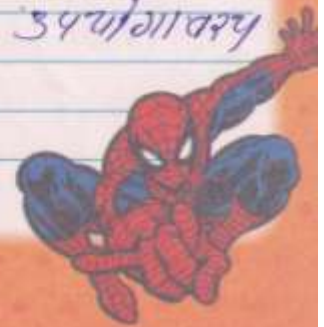
आमस्ये दारुणीय सर्व औषधिक वस्तु चा समावेशेन एतेषु केषु दारुणीय सर्व दारुणीयेषु लेख्य द्यापय्याये केषु मस्येय प्रासांगिक केषु व पडके कल्याणीया समावेशेन एतेषु

अ) आद्यपयकार्य :- काही आद्यपयकार्याची समावेशेन आपण दारुणा केवळी असत वदि माफुस अथ इत्यादी हे दारुण्य काही कारणांनी चांगले होई असा वाडापद दुष्ट आल्या व माफु हे 'पयकार्य' असत तेव्हा आद्यपयकार्य आदेश दोन्ही प्रकारच्या आद्यपयकार्याची समावेश औषधिक वस्तुमध्ये होण

ब) आंश व अंतःसाधक :- दारुणा वापयण्यात येणारी सर्व प्रकारची आंश व अंतःसाधक औषधिक वस्तु साधन ह्या शीर्षकाखाली येतात

क) वाहन :- आरकलय मोठा वस्तु औषधिक अंतःसाधन आदेश

ड) स्थावर वस्तु :- दारुणा दार व शोणी इत्यादी दारुणा प्रकार आपल्या दारुणा अनेक औषधिक साधन असताना व त्यांच्या योग्य उपयुगाकरिता उपस्थापन अवयव असत

व्यावसायिक श्रुविधा

अ) शैक्षणिक सोपी :-

शाळा कॉलेज कंप्युटर कक्षात शिष्याकाम करान इत्यादी

ब) आरोग्य विषयक सोपी :-

प्राथमिक परास्वातंत्र्य प्रोब्लिम प्रसल्या आरोग्यमातुन च्यापणाने हीरियलस वापसंगोपण केंद्र कुटुंबकल्याण केंद्र किराती रुग्णालय इ आरोग्य सेवांचा मापका कुटुंबातील सहाय्यांना सेवा.

क) वृद्धावकाशा सोपी :-

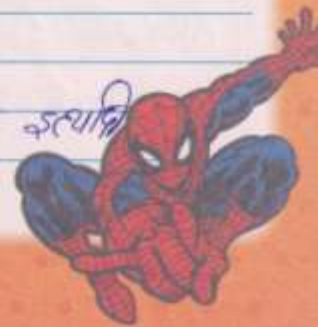
यासह्य वहाकरीय रसा रूढ वसगाड्या मॉडेल सेवा इ. लनमसाडी उपयत्तु असणाऱ्या वारीचा समावेश सेवा वृद्धावकाशा साधने ही सहाय्य जीवन श्रुविधा सेवा

ड) मनोरंजनाच्या सोपी :-

सुवेवार्थ मीपण उपयान शिष्यामातुन जाल्यसह आरोग्यीय विकार हीटसस पार्क इत्यादी

इ) आर्थिक व्यणहार केंद्र :-

बँक पोस्ट इत्यादी

भा) बनारस सोपी वीज पुरवठा. गैस पुरवठा सोवधी लीवनायशक वसंध्या पुरवठा

ग) सामाजिक कर्तुः पाठवाहर अनाथाश्रम प्रवामम इत्यादी

आर्थिक साधनसंपत्ती

अ) आर्थिक साधने ज्या वेळी अनेक कुटुंबिके साधनाया संबंध वेगवेगळ्या आर्थिक व्यवहारांशी व निवृत्तींशी येतो तसेच त्यांच्या उपयोगाने कुटुंबाच्या उपवनाला भर पडते किंवा त्याकारणातून रतर्ष होणाऱ्या पैशाची वचना करता येते त्यांना आर्थिक साधने म्हणतात त्यांचाच अर्थ असतो ज्या साधनांच्या मदतीने आपण आर्थिक बरकार्ये त्याचवेळी केवळ गरिब साधने त्यामार्फत समाजाला वाढीला आर्थिक साधने ही मर्यादित मापक करवतात व निवृत्तींशी असतात ही साधने प्राप्तकरवतात उत्पादन व त्याच्या वसवणाकरिता उपयोगाने आणतात त्यांना उद्ये कुटुंबाला वरवीच येता भौतिक वस्तु उत्पादनाकरिता उपयोगाने येतात असे वेळ वेळ असतात व वरीलव्य

17 आवनात्मक साधने

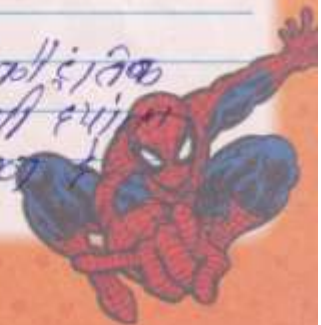
दया साधनांमध्ये व्यक्तीचा मानसिक तब व स्थिरता साधणे ही ही दया साधनांचा विनिमय करणा येत नाही किंता ही शिकताही येत नाही दया साधनांमध्ये कुटुंबाचा आर्थिक अस्कार मिळा नाही पंगु दया साधनांचे व्यक्तीचा मानसिक विकासाला प्रदीन ठाठव्यसाधारण मदत आहे निळा फदी ध्याधिक च्याहया वेवांरेमजाकरिता उपयांगाना साधने येता तेच आम ज्ञापयथाच्या वेळी तपस्य मुरपाया साधनांचे प्रवेदन इत्यादी आधुनिक साधनांची उपासने आदिना

कुटुंबातील अयस्थानांच्या त्या प्रकारच्या समावसायच्या परिस्थितीशी संबंध येता त्यांमध्ये काही साधने आमलसाग कोथी एसागाग किंता नवीन साधनांची निर्मितीही होऊ शकता समावसायच्या परिस्थितीच्या असाकभार त्याचे निव्व, किंता समीथ व त्यापक किंता विशाच आम उपनिभवा करणा येतीथ

परिस्थितीमध्य साधने

17 विकल्पया परिस्थितींमध्ये :-

दयाग्रहण कौंटिक वागावरण व कुटुंबावरणची परिस्थिती दयांम समावेश होईथ कौंटु किंता वागावरण

मानवी मूल्यांचा निर्मितीच्या सुद्धीने अहंता अहंकाराचे
 अहंतासेप मावतीप साधनाच्या निर्मितीमधी त्याचा अहंकारपूर्ण
 अहंकार आहे उदा अहं व वशिष्ठांकुल मूल्यांकुल मित्रणाची
 अहंकारासंबंधी किंवा कोशाचीक क्षेत्रातील माहिती की त्यामुळे
 पोषणा व ज्ञान ही साधने मूल्यांकुल आत्मसात केची जातील
 कुटुंबाची आर्थिक परिस्थिती अपस्थांची वैदिक पागळी वैसावी
 परिस्थिती अपस्थांची वैदिक पागळी वैसावीक प्रवाचीवरील
 उपपत्ती सोपी आराध्य व अनारंभनास्येगा उपपत्ती पोषी
 आधुनिकी कधी साधने आत्मसात केची जाऊ शकतात उदा
 घराजसक प्रसाद व्यांगभूत राचनाथप असेप गीत पुस्तकांचा
 निष्कर्ष करतयाची पोषणा मित्राणे होईल. उदा प्रकारणा
 साधनांच्या तलगीत प्रक अहंकाराचा अहंकार असा की निष्क व
 व्यापक परिस्थितीमुळे साधने होणारी साधने ही परंपरसंबंधी
 असून ती प्रकमेकांवर अहंकार अहंकार प्रसाद साधने
 निष्कल्या परिस्थितीमुळे साधने ज्ञान अहंकार पोषणाक
 परिस्थितीमुळे साधने होणारे नाही असे नाही

2) व्यापक परिस्थिती

वैशाखा मासिक सामाजिक धार्मिक राजकीय
 परिस्थितीचा परिणाम होऊन लक्षित मध्ये कधी मूल्यांची
 वाढ होत जीवन जगण्यासाठी त्यांना सागर संघर्ष
 करावा पावत असा उपपत्ती अहंकार अहंकार
 अहंकार याशिवाय चिकली हा अहंकार विकसित होणा
 व्यापकता अहंकाराचे जगण्यास साठी उपायी
 नेमांनी (शौचिक) असे प्रकृतीचा वीण अहंकार
 परंपरागांची विवाहाची करावी पोषी याशिवाय
 अहंकार या वीण अहंकार विवाहा होणारे नाही

